

BUDOUĆÍ ČAS

1. Tvoření budoucího času v bulharštině

1) budoucí čas sponového slovesa СЪМ

sg.

1. os. ще съм

2. os. ще си

1. os. ще е

pl.

1. os. ще сме

2. os. ще сте

3. os. ще са

sg.

1. os. няма да съм

2. os. няма да си

3. os. няма да е

pl.

1. os. няма да сме

2. os. няма да сте

3. os. няма да са

sg.

1. os. ще съм ли

2. os. ще си ли

3. os. ще е ли

pl.

1. os. ще сме ли

2. os. ще сте ли

3. os. ще са ли

sg.

1. os. няма ли да съм

2. os. няма ли да си

3. os. няма ли да е

pl.

1. os. няма ли да сме

2. os. няма ли да сте

3. os. няма ли да са

2) budoucí čas vidové dvojice ПИША (nedok.) – НАПИША (dok.)

sg.

1. os. ще пиша
2. os. ще пишеш
3. os. ще пише

pl.

1. os. ще пишем
2. os. ще пишете
3. os. ще пишат

sg

1. os. няма да пиша
2. os. няма да пишеш
3. os. няма да пише

pl.

1. os. няма да пишем
2. os. няма да пишете
3. os. няма да пишат

sg

1. os. ще пиша ли
2. os. ще пишеш ли
3. os. ще пише ли

pl.

1. os. ще пишем ли
2. os. ще пишете ли
3. os. ще пишат ли

sg.

1. os. няма ли да пиша
2. os. няма ли да пишеш
3. os. няма ли да пише

pl.

1. os. няма ли да пишем
2. os. няма ли да пишете
3. os. няма ли да пишат

sg.

1. os. ще напиша
2. os. ще напишеш
3. os. ще напише

pl.

1. os. ще напишем
2. os. ще напишете
3. os. ще напишат

sg.

4. os. няма да напиша
5. os. няма да напишеш
6. os. няма да напише

pl.

1. os. няма да напишем
2. os. няма да напишете
3. os. няма да напишат

sg.

1. os. ще напиша ли
2. os. ще напишеш ли
3. os. ще напише ли

pl.

1. os. ще напишем ли
2. os. ще напишете ли
3. os. ще напишат ли

sg.

1. os. няма ли да напиша
2. os. няма ли да напишеш
3. os. няма ли да напише

pl.

1. os. няма ли да напишем
2. os. няма ли да напишете
3. os. няма ли да напишат

Pozor! U některých sloves dochází ke změněm, např. вляза, облека се:

Аз ще вляза

Ние ще влезем

Ти ще влезеш

Вие ще влезете

Той, тя, то ще влезе

Те ще влязат

→ **Analogicky časujeme i sloveso** изляза!

Аз ще се облека	Ние ще се облечем
Ти ще се облечеш	Вие ще се облечете
Той, тя, то ще се облече	Те ще се облекат

→ **Analogicky časujeme i sloveso** съблека се!

Pozor i u vidové dvojice ДАВАМ – ДАМ !

Аз ще давам	Ние ще даваме
Ти ще даваш	Вие ще давате
Той ще дава	Те ще дават

Аз ще дам	Ние ще дадем
Ти ще дадеш	Вие ще дадете
Той ще даде	Те ще дадат

Sloveso ДАВАМ časujeme pravidelně, tj. podle časování III. třídy, ale sloveso ДАМ má nepravidelné časování, které je třeba si zapamatovat (toto sloveso patří do I. třídy)!

II. Slovesný vid (aspekt)

1. Základní vidové dvojice

SLOVESA NEDOKONAVÁ	SLOVESA DOKONAVÁ
правя (II. třída)	направя (II. třída)
уча (II)	науча (II)
пиша (I)	напиша (I)
чета (I)	прочета (I)
мия се (I)	измия се (I)
пия (I)	изпия (I)
пуша (II)	изпуша (II)
спя (II)	заспя (II)
пита́м (III)	попита́м (III)
чака́м (III)	почака́м (III)
отваря́м (III)	отворя́ (II)
затваря́м (III)	затворя́ (II)
събужда́м се (III)	събудя́ се (II)
дава́м (III)	да́м (I)
влиза́м (III)	вляза́ (I)
излиза́м (III)	изляза́ (I)
отива́м (III)	отида́ (I)
казва́м (III)	кажа́ (I)
разказва́м (II)	разкажа́ (I)
връща́м се (III)	върна́ се (I)
става́м (III)	стана́ (I)
започва́м (III)	започна́ (I)
ляга́м си (III)	легна́ си (I)
среща́м (се) (III)	срещна́ (се) (I)
пуска́м (III)	пусна́ (I)
почива́м (си) (III)	почина́ (си) (I)

оплаквам се (III)	оплача се (I)
обличам се (III)	облека се (I)
събличам се (III)	съблека се (I)
обувам се (III)	обуя се (I)
събувам се (III)	събуя се (I)
познавам (III)	позная (I)
запознавам се (III)	запозная се (I)
закъснявам (III)	закъснея (I)
повтарям (III)	повторя (II)
свършвам (III)	свърша (II)

CVIČENÍ – budoucí čas, slovesný vid

Cvičení 1. Tvořte věty podle vzoru!

Vzor: *Всеки ден ставам рано.*

→ *И утре ще стана рано.*

1. Всеки ден отварям прозореца. И утре .....
2. Всеки ден правя гимнастика. И утре .....
3. Всеки ден ставам рано. И утре .....
4. Всяка сутрин си мия зъбите. И утре .....
5. Всяка сутрин се обличам. И утре .....
6. Всяка вечер си лягам в десет часа. И утре .....
7. Всеки ден се връщам от лекции в дванайсет часа. И
утре .....
8. Всеки ден закъснявам за работа. И утре .....
9. Всеки следобед си почивам. И утре .....
10. Всяка сутрин пускам радиото. И утре .....
11. Всеки ден си обувам черните обувки. И
утре .....
12. Всеки ден казвам на съседите: „Добър ден!”. И
утре .....
13. Всяка вечер се къпя. И утре вечер .....

Cvičení 2. Tvořte věty podle vzoru!

Vzor: *Ще пуснеш ли музика?*

- *Да, ще пусна.*

1. Ще направиш ли закуска?
2. Ще отидем ли на разходка?
3. Ще се върнеш ли вкъщи на обяд?
4. Ще си облечеш ли жълтото яке?
5. Ще станеш ли рано утре сутринта?
6. Ще затвориш ли този прозорец?
7. Ще почакаш ли малко?
8. Ще повторите ли въпроса си?
9. Ще си обуеш ли белите обувки?
10. Ще кажеш ли на Георги за това?

Cvičení 3. Tvořte ЛИ-otázky!

Příklad: *Ще си легна рано тази вечер.*

→*Ще си легнеш ли рано тази вечер?*

1. Утре ще стана рано.
2. Ще отидем на разходка.
3. Ще направя закуска.
4. Ще си измия зъбите.
5. Ще пусна музика.
6. Ще кажа на майка си.
7. Ще се върнем заедно вкъщи.
8. Ще изляза с Георги на кафе.
9. Тази вечер ще отидем на ресторант.
10. Днес следобед ще си почина.

Сви́чени 4. Tво́рте вѣты поdle взору!

Vzor: Имам черен панталон.

→ *Ще си облека черния панталон.*

1. Имам нови дънки.
2. Имам нова бяла рокля.
3. Имам синя блуза.
4. Имам сиво палто.
5. Имам кафяв панталон.
6. Имам жълто яке.

Сви́чени 5. Povѣzte svým kolegům - co budete dělat zítra – a pak jim řekněte, co obvykle děláte každý den. (Případně napište dva krátké texty za domácí úlohu.)

Сви́чени 6. Tво́рте ЛИ-otázky!

Vzor: Тази вечер има парти. (ходя)

→ *Ти няма ли да ходиш?*

1. Тази вечер има коцерт. – Ти .....?(дойда)
2. Утре Ана има рожден ден. – Ние ..... (купя)
подарък за рождения ден на Ана?
3. Иван е болен. – Той ..... (отиде) на лекар?
4. Самолетът за Лондон излита след малко. Ти .....
(летя) за Лондон?
5. Имаме домашно. Вие .....(направя)
упражненията?

Cvičení 7. Dopište následující věty podle vzoru!

Vzor: *Ще платя в брой. Обикновено винаги плащам в брой.*

1. Ще закъснееш. Ти често .....
2. Ще купя хляб. Аз винаги .....
3. Ще изпиеете кафето. Вие винаги .....
4. Ще закуси. Ани винаги .....
5. Ще поръча пай. Той обикновено .....
6. Ще дойдат навреме. Те винаги .....
7. Ще седнем до камината. Ние винаги .....
8. Ще платя всичко. Аз винаги .....
9. Ще видиш преподавателя. Ти често .....

Cvičení 8. Vyberte správný slovesný vid a pak dejte daného slovesa do správného tvaru!

Příklad: *Аз трябва да ..... (купя/купувам) кафе и бисквити.*

→ *Аз трябва да купя кафе и бисквити.*

1. Обикновено те ..... (поръчам/поръчвам) бира с пържени картофи.
2. Понякога той ..... (платя/плащам) с кредитна карта.
3. Те искат да ..... (влизам/вляза) в този ресторант.
4. Ние трябва да ..... (чакам/почакам) преподавателката.
5. Тя ще ..... (давам/дам) книгата на Боби.
6. Ти можеш да ..... (отговоря /отговарям) на този въпрос.
7. Те искат да ..... (правя/направя) следващото упражнение.
8. Студентите често ..... (идвам/дойда) без домашна работа.